

Opazke.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici
Torre n. e. 12. Vsak list mora biti frankiran.
Rokopisi se ne vračajo.

Inserati (razne vrste naznanila in po-
slanice) se zaračunijo po pogodbi; pri
kratkih oglasih z drobnimi črkami se
plačuje za vsako besedo 2 nov.

Naročnino, reklamacije in inserate pre-
jema **opravištvu**, ulica Torre n. e. 12.

EDINOST

„Edinost“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in
soboto ob 1 uri popoldne.

Cena za vse leto s prilogo 7 for., za
pol 3 for. 50 nov., za četrt leta 1 for.
75 nov. — Edinost brez priloge stane
za celo leto 6 for., za pol leta 3 for.,
za četrt leta 1 for. 50 nov. — Posa-
mezne številke se dobivajo pri oprav-
ništvu, v prodajalnicah tobaka v Trstu
po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po
6 nov.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«.

Proračunska debata v državnem zboru.

(Dalje.)

Iz vsega, kar smo v tem članku na
podlagi faktov izrekli, vidi se torej, da so
poslanci Burgstaller, Luzzatto in Hohen-
lohe resnici v obraz bili, ko so v držav-
nem zboru trdili, da v Trstu in sploh na
Primorskem ni iredentarske stranke, ter
da je mestni zbor tržaški patrijotičen; na-
dalje, da so isti poslanci le zagovarjali
sedanje sistemo na Primorskem, bodisi na
povelje ali ne, katera sistema pa ne na-
sprotuje le načelom sedanje dunajske vlade,
temuče tira celo našo državo v očevidno
nevarnost. — Baš vedenje omenjenih treh
poslancev v državnem zboru nam je do-
kaz, da še ni prišel čas, ko se je spoznala
rana ter se začelo misliti na radikalno
sredstvo, kako to rano zaceliti. Žalostno
je na vsak način, ako hočejo nekateri
ljudje veljati za dobre Avstrijce, pa na
odločilnem mestu toliko zlo prikrivajo in
tako potuho dajejo stranki, katera jih
prav tako sovraži, kakor nas Slovence.

Mi dobro vemo, da so nekateri itali-
janski patrijotje tržaški objeli politično
evangelje preganjanja in grdenja vsega, kar
diši po Slovanstvu in da s tem menijo v
Trstu še dolgo časa ribariti v kalnej vodi.
Glasilo teh gospodov je list „Mattino“, ki
v slovenofobiji tekmuje z „L'Indipenden-
tejem“ in z „L'Alabardo“. — Ako pa ta
gospoda misli, da iredentarije s tem pota-
laži in sebi kurulične sedeže in egiptovske
lonce s tem ohrani, da psuje Slovane
in zanikuje njihov obstoj na Primorskem,
jako se o tem moti.

S takim vedenjem le ščuvajo, ščuva-
nje in nemiri pa ne morejo pomagati
Trstu, ne morejo garantirati temu mestu
boljše prihodnosti. — Sedanja sistema na
Primorskem je res popolnoma podrejena
osebni oportuniteti; Slovani se brez uzroka
sumničijo, kajti vsakdo, kdor čuti slovansko,
prištevajo se panslavistom in ako kedo omeni
iredente in nje nevarnost, hitro ima na
krožniku panslavizem.

Ta stvar je uže tako daleč prišla, da
se celo duhovščina, ki je vendar prvi
steber prestola, očita panslavizem. —
Pa vse to brez najmanjšega dokaza.

Ali ni to velika smelost, ki znači ža-
lostno stanje tukaj na Primorskem?

Da se krona in prestol ne upira na
prvi konservativni element v državi, za
kakoršen je znana duhovščina, ostane joj
le še materialna sila bodalov. — Kateri
državnik pa se upa trditi, da niso moralni
stebri trdnjše od materialne sile, da prvi
bolj trdno ne drže prestola, nego zadnji?

Mi Slovenci nismo v najem vzeli pa-
trijotizma; ali v toliko smemo zahtevati,
da se nas v Avstriji spoštuje in z nami
računi, v kolikor nismo še nikoli dali naj-
manjšega povoda prestolu, da ne bi se
smel na nas zanašati, v kolikor nam zgo-
dovina potrjuje, da nismo bili še nikoli
na strani rovarjev in prekupevalcev pre-
stolov. Ali pa morejo Italijani kaj takega
zgodovinsko dokazati o sebi — v obče?

To naj bi si dobro zapomnili moške
in državniki, ki državne interese podreju-
jejo svoji strasti, svojim predsodkom,
svojim osebnim interesom.

Prepričani smo pa, da ta veter ne
more več dolgo pihati in da vendar spo-
znajo prvi činitelji važnost slovenskega
elementa za našo državo. K temu go-
tovo dosti pripomore tudi večina poslan-
cev v drž. zboru, ki se je uže letos od-
ločno izjavila za podpiranje teženj Slo-
vencev.

Gotovo so se naši slovenski državni
poslanci tudi v poprejšnjih dobah potezali
za vse Slovence, tudi za Primorske; toda
v nobenem zasedanju se ni važnost pri-
morskih Slovencev, njih trpenje, njihova
žrtev in njihova veljava v državnem inte-
resu toliko in tako odločno poudarjala,
kakor letos.

To smo mi primorski Slovenci več-
krat prosili, nam je bilo vedno za to, da
vsi slovenski in slovanski poslanci za nas
govore, za nas, ki smo v nevarnosti, da
nas požre Iredenta, katerej pomagajo tudi
takozvani ital. patrijotje s tem, da nas
hočejo z vso silo poitalijančiti.

Letos, moramo priznati, so se posebno
kranjski poslanci gg. Kljun, Šuklje, Po-
klukar, dr. Ferjančič krepko potegnoli za
nas primorske in še posebno tržaške Slo-
vence. — Vekovita hvala jim s priporo-
čilom, da se v enakej meri tudi v bodoče
potezajo za nas brate na skrajnej meji. —
Naš list je vedno poudarjal, da se v sre-
dišču premalo menijo za Trst, ki je vendar
največje važnosti za Slovence. — Denes
ne more več tega reči in upati je, da je

menenje o največji važnosti Trsta za naš
narod prešinolo vse slovenske kroge.

Letošnja proračunska debata v drž.
zboru je bila torej za nas primorske Slo-
vence največje važnosti in moramo tudi
obema našima primorskima poslancema,
Nabergoju in dr. Viteziću svojo hvaležnost
izreči, da sta se tudi ona prav krepko di-
rektno v govorih in indirektno potezala
za naše materialne in duševne koristi. Še
posebno pa nas veseli, da se je pri pro-
računski razpravi pokazala tudi večja soli-
darnost mej Slovencev in ožja zveza mej
vso desnico sploh. Ta ožja zveza, katera
naj bi se ne rušila, vplivala je tudi na
ministerstvo in mora čedalje bolj vplivati,
tako sicer, da se je nadejati, da se mini-
sterstvo v prihodnje bolj oklene desnice
parlamenta in z večjo enerģijo započne iz-
vajati program enakopravnosti.

V tem menenju nas še posebno potr-
juje odgovor grofa Taaffeja deputaciji slov.
državnih poslancev, katera mu je izročila
spomenico slovenske delegacije v državnem
zboru, v katerej spomenici so razložene
vse uže znane težnje nas Slovencev. Grof
Taaffe je dal besedo, da te težnje vse
natančno preišče in je sploh deputacijo
odpustil s zagotovili, ki dajo upanje na
zboljšanje v naših razmerah z vlado.

Konečno moramo še izraziti svoje
pričanje, da je Taaffejevo ministerstvo
letos se še bolj utrdilo, in da je po za-
slugi grofa Taaffeja za vedno odklenalo
v Avstriji oni svojati, ki je poleg nemško-
valne svoje politike tudi avstrijske narode
izsisavala, ter svojim ustvarjala mastne
sinekure. Grofu Taaffeju pa bode zdaj, ko
so njega neprijatelji tako razpršeni, le še
laže delati v popolno izvedenje svojega
programa.

Ko sklepamo ta članek ne bode od-
več, ali je temveč potrebno, da našim čit-
ateljem prinesemo iz govorov kranjskih
poslancev vsaj one stavke, ki se še prav
posebno nanašajo na naše primorske, ozi-
roma tržaške razmere. (Prih. dodatek)

Lahonska doslednost.

Lahoni v Trstu so postali neprenos-
ljivi; kakor vojščak v krvavem boju ma-
hajo ti po vsem, meneč: vse se mora našej
volji ukloniti! Proti pravici in pravemu

mu povem pohoda uzrok, bil je umirjen,
Začela sva govoriti o gospodarskih stvareh.

Vem da sem govoril strogo znanst-
veno, ali manjkalo je mojemu govoru, po
gospoda Nadežkega pozneji izjavi, drago
zrno soli, zlate prakse soli.

In zrl sem gospice Vikice prijazni
obrazec, pil nje slastne pogleda.

Odhajaje zdela se mi je, da sem ne-
kaj pustil pri dobrem gospodu in njegovej
brdkeji hčerki. Nepopisna slast in nek
sladak nemir se mi je polotil mojega srca.
Čutil sem, da se mi je omilila gospica Vi-
kica; še več: čutil sem, da jo nad vse
cenim in da bi mogla biti mojega srca
kraljica.

Od slej sem iskal vsake prilike, da
sem le mogel videti presrečno devo, da
mi je le bilo moči krepčati se z njenimi
sladkimi pogledi.

Čudna moč ta domnjeva simpatije,
tako dobro čudna in še bolj kot njen kon-
trast, reklo bi se skoraj lahko. Človeku
se zdi, kakor da bi zašel v mračen pro-
stor brez posebnega lišpa, v kojem se
razprostira in od nepoznanega mesta dije
duh, lep, prijeten duh priljubljen nam
cvetke, toda nevidne.

To je ona moč, koja vpliva na člo-
veka, da mu duha bodri k delovanju včasih
zelo opasnih činov ter stroke. Duh člove-
kov je tačas v stanju neke meditacije, o
kojej ga nagiba naravna moč simpatije do
možnosti k zaželenemu smotru, praktična

položaju stvari so pa slepi, a potem dolže
slepsti in nevednosti nas, Slovence, svoje
sodeležane. Navidezno se zde pravcoljubni
in naslanjajo se na videz vedno na državne
zakone, od druge strani so pa najbolj za-
grizli sovražniki pravice.

Kako dosledni so v svojih činih, ka-
žejo nam osobito zadnji dogodki v držav-
nem zboru. Sami bi radi hoteli ter vehe-
mentno trde, da se jim morajo podeliti
vse pravice, ki so jim po državnih zako-
nih zagotovljene, jezi jih pa, da isto tir-
jajo tudi drugi narodi, živeči pod avstrijs-
ko vlado in osobito se repenčijo na slo-
venske poslance, kateri so se letos krepko
potegnoli za tlačeni svoj narod, ter mu,
kakor je upati, vsaj nekaj izprosili.

Značajni domo- in rodeljubi Šuklje,
Tonkli, Gregorec, Kljun, Nabergoj itd.
smatrani so od njih za slavomane in itali-
janožrce, čeprav drugzega niso počeli, nego
na vlado z unetimi in temeljitimi govori
pritiskali, naj se nekoliko sama osvedoči,
kake razmere vladajo na Primorskem in
po družih slov. pokrajinah.

Govorili so odkrito in svojo trditev
utemeljevali z važnimi razlogi; povedali
so resnico in radi tega hoteli so jim ža-
lostni patrijotje la Luzzatto, Burgstaller,
zamašiti usta, ter ne dati resnici na dan.
Lagal se je Raffaele, da so tržaški Slo-
vence z šolami do bro preskrbeni, ter da
se jim od magistrata pravica deli, v tem
ko je resnica vsem znana, da se išče in
tuhta še ono malo slovensčine iz okoličan-
skih šol iztrebiti. Slovenski okoličan je
lahom še vedno grdi „ščavo“ in srpo ga
gledajo ter celo zasramujejo, ako se pre-
drzne v mestnej hiši slovenski govoriti. In
vendar je v mestu in okolici nad 40.000
Slovencev, ne vračunivši onih, ki so se
navzeli laškega duha, ter na domu veči-
noma v laškem jeziku občejejo!

20.000 slovenskih prebivalcev v oko-
lici ima sicer po izreku g. Raffaela enajst
ljudskih šol, ali te šole so iz pedagogičnega
stališča najslabše vrejene in utrakvistične;
v njih prevladuje laščina. Znan mi je III.
slovenski razred v slovenskej okolici, v
katerem se vedno laško govori, ker gospod
učitelj v to otroke sili, čeprav je sam Slo-
venec. Take šole toliko koristijo kakor bi
jih ne bilo, slovenskega nemajo nič na
sebi razen imena, kajti ako se z otroki
učitelji vedno italijansko razgovarjajo in
vcepajo sovraštvo na materin jezik, boljše

izkušnja pak na žalostno mesto nemož-
nosti.

Srečen oni, ki hodi srednjo pot ter z
neporaženim razumom dospeje do koneč-
nega idejale.

A le redki so, kojim je Rojenica uže
v zibelko vdahnola odločilne besede:
zgodi se ti!

Nenadoma pozovejo me v pristavo.
Čutil sem se, kaj bi bilo temu povod.

Ko vstopim, vidim gospoda Milana
vsega potrtega. Skoraj jokajočim glasom
dejal mi je, naj idem za strežnico.

Ne morem dobiti primernih besed, ki
bi dostojno označile mojo osuplost, ko sem
stal pri postelji miljene mi deklice. Ležala
je nevarno bolna.

Jezik mi je zastal, da nisem mogel
drugega izustiti ko z obupnim glasom:
„Vikica.“

Ustrašil sem se samo svoje smelosti
ter hotel popraviti pomoto svojo, ki je pa
bila le prepolnega srca otdušek, ni bilo
mogoče več. Vikica je odprla trepalnice.

In zopet sem gledal ves stečen one
mile oči, one nebeske zenice, ki so se mi
včasih dozdovale pravcate zvezde.

A zdaj so bile motne.

Krasen obrazek je bil upal in bled.
Ko me upozna, nasmehne se sladko
ter mi hoče podati roko, a ne more.

„Kako dolgo sem Vas klicala, gospod
Vinko, od sinoči sem Vas klicala, a jedva
zdaj ste tukaj. Oh, hvala Vam, da ste se

PODLISTEK.

Tri deve.

(Sestavil Ivo Trošt)

(Dalje.)

Vinkov dnevnik

Zopet sem v pristavi Nadežki. Premda
me je usoda jedva tretji pot dovela sem-le,
vender se čutim nekako domačega, četudi
mi boječi moj čut navadno ne dopušča
tega. Sprehajam se z gospodom Milanom,
vzorom gostoljubnosti, po solnčenatih gajih,
poslušam dogodke njegovega življenja i po
nekoliko slučajne proganjajoče ga usode.
Zaupal mi je povsema.

„Gospod Vinko,“ dejal mi je večkrat,
„Vi ste še mladi. Čaka vas še mnogo
lepih in sladkih uric. Jaz sem pa že skoraj
dokončal svoj tek. A nesreča, skrivna in
javna ta sovražnica, ni me še nehala pro-
ganjati.“

Ker nisem še znal tolažiti takega
jadičovanja, dejal sem samo: morebiti
vender še dočakate kako veselo urico in
pri tej pozabite grenko množino svojih
bridkosti. Če tudi nisem upal, razvedrile
so mnogi pot moje besede njegovo mračno
čelo.

Z gospodičino Vikico nisem imel pri-
like še govoriti, dasi sem jo uže večkrat
videl. Z začudenjem sicer, a vender v tiho

zadovoljnost svojo, vsprejel sem „vox
populi“, da se gospica jako rada mene
spomina. Vedel sem, da moja vzunanjest
ni baš napačna; a da se more gospica še
nevpoznata mi, ko sem bil tudi očetu nje
še nepoznat, za me zanimali, zdelo se mi
je nemogoče. In dejal sem: ljudstva glas
ni vselej božji glas.

Gospod Milan me ni bil še vpoznal
z gospodičino hčerko svojo.

Čutil sem se.

Nekega dne dojdem k Nadežkim, in
gospoda Milana ni bilo. Kesal sem se, a
prepozno. Ni bilo mogoče se vrniti. Po
objavi, da želim pohoditi gospoda, reklo
se mi je, da je gospodičina Vikica sama
doma.

Kar mi pride nasproti vsprejemajoč
me s pravim otroškim veseljem in vzhri-
čenjem.

Kakor mi je oče pravil, Vi, gospod
ste v bližnji vasi veleposestnik?“

„Vinko Ž.“

Zadostovalo je.

Z nepritirano prijaznostjo občevala je
z menoj. Kar se začnejo bližajoči se
koraki.

Alea jacta est, mislim si. Ljudje bodo
uže govorili to in ono nebodijetrebno no-
vico neresnico, če prihaja kak sosed.

Gospod Milan vstopi. — Neka neza-
dovoljnost pokazala se mu je na licu, ko
me je ugledal. Vender se premaga. Ko

bi nekako bilo, da se jim kar naravnost v laškem predava, ali tako šolo je treba smatrati kot šolo z laškim učnim jezikom.

Vse one iz pedagogičnega stališča tako slabo uravnane šole so v tržaški okolici; mestni učenci so prisiljeni pohajati mestne laške, ali državne nemške šole, kar slovenskemu narodu veliko škodo dela, kajti otroci, odgojeni v tujem jeziku, odtušujejo se mu, ter nočejo v poznejšem času govoriti svojega jezika. Ni čuda, da jih potem lahoni, ki imajo mestno statistiko v rokah, prištevajo mej Italijane, ter množe število svojega naroda na račun Slovencev! Ni tudi čuda, da otroci, osobito pa okoličanski, ne morejo zajemati nikjer poznejše omike, ker zabranjen jim je nekako vstop v srednje šole!

Potreba osnovne slovenske šole, na katero bi se otroci slovenskih starišev odgojevali in potem mogli stopiti v srednje šole, je očita in slavna vlada bi se morala vsaj uže odločiti, da jim jih ustanovi. Sicer bode poitalijančevanje še dalje trajalo, ter se državni zakoni teptali.

Vsem enake pravice! — to je podlaga avstrijske ustavi in gaslo našega cesarja je „Viribus unitis“ (zdrženimi močmi). Tržaški lahoni pa tega nočejo spoznati, ampak kriče proti vladi, ako hoče tudi Slovincem pravice zagotoviti. Trst razupivajo kot popolnoma laško mesto, čeprav razmere in številjenje ljudstva to izrecno zanikujejo. Delajo ti tako, kakor bi kulturo in znanstvo sami bili v najem vzeli, da se v svojem jeziku uče in mikajo.

Lažljivo razupivajo Trst kot čisto italijansko mesto, rekoč: kaj bi Nemci v Gradcu rekli, ako bi Lahi v njihovem mestu tirjali ustanovitve laških šol? Odgovor je prav lahek: smijali bi se jim, kakor bi se bilo smijati nam Slovincem, ako bi tirjali šolo v svojem jeziku v kakem mestu blažene Italije. Tu smo pa na domačih tleh; živi nas v mestu s a m e m nad 25.000 in nemamo niti jedne slovenske šole!

Pravijo nam, naj pošiljamo svoje otroke v okoličanske šole, če nam v to zadoščuje denarja. Bi li pa bili zadovoljni, ako bi na Dunaju tudi njim odgovorili, naj pošiljajo svoje otroke kam drugam v šolo?

Rés je, da lahko pošiljamo, če imamo denarja, svoje otroke v šolo magari v Moskvo ali mi tirjamo iz pravicoljubnega principa šole v našem jeziku v mestu, kjer nas prebiva nad 25.000! Ne vtikamo se tedaj v pravice nobenega drugega naroda, ampak hočemo, da se tudi nam pravica godi, kakor se drugim.

Naj se tedaj gospod Raffael toliko ne jezi, ter ne očita nevednosti in slavo-manije našim poslancem, ki so se letos skupno oglasili proti krivicam, ki se Slovincem v Trstu gode. Naj jih nedolži ovadustva, kajti on se lahko dolži še grše lastnosti, namreč laži, s katero hoče zakrivati prave razmere mej tukajšnjim prebivalstvom, ter kratiti nam, kar nam po pravici pripada. Ovadustvo sme se očitati še le njemu.

Sicer pa grdo dušo in značaj kaže oni, ki raja nad nesrečo svojega bližnjega. Isto smemo reči tudi o lahonskem narodu, ki so sicer veseli, da se jim pravica deli,

vender potrudili. Laže bom trpela, da sem Vas le videla.

Milo se mi je storilo pri teh besedah: Sedaj sem še le uvidel, kaj in kako so stvari, kaj je storila moja boječnost.

Ne poznavajoč nobene moje več, ne videč nobene zapreke, ki bi mi mogla braniti do odločenega sklepa, poklekнем k njegovi postelji proseč:

„Oh, premila gospodičina, premila moja Vikica, kako sladko bi mi bilo, da bi mogel z Vami trpeti!“

„Vikica, miljena moja Vikica, jaz Vas ljubim, ljubil Vas bodem na veke!“

„Vstanite,“ dejala je, tako milim glasom, da sem mislil, da slišim silensko petje v bližini svojeje.

„Prepozno je, dragi moj Vinko. Ne ozdravim se več. Ako bi pa kedaj imela ljubiti kako osebo na sveti, ljubila sem in ljubila bodem Vas in samo Vas.“

Začuvši glasove miljene svoje hčerke, pride gospod Milan. Videč, da se je preveč uzrujala, reče, naj se umiri. Žalosten se poslovim od nje in njenega roditelja.

Kakor vestno sem naročal, naj pre-skrbe umnega zdravnika, spoznal je Nadežki, da je vender upanje, da se hčerka ozdravi. Nasmehol se je samo, a rekel ni nič o tem.

Moral sem vedeti vsak dan posebe, kako je s zdravjem Vikice moje.

In šlo je na bolje.

Vinko Bodrilovič.

(Konec prih.)

a se repenčijo in branijo, da se pri tem tudi drugim narodom pravica dela. Kje je tedaj njih toliko poudarjano pravicoljubje? Lahon je volk v ovčjej koži! S.

G o v o r

drž. poslanca dr. Dinka Vitezića.

(Konec.)

To pa, gospoda moja, mislim, da vender ni po načelu enakopravnosti ter želim opaziti nj. presvetlosti, da se tu ne govori o šoli, koja bi imela služiti samo mestu Trstu, temveč celej pokrajini in da se je toraj treba ozirati na vse narodnosti, koje stanujejo v deželi. Vsakdo ve, da je na Primorskem poprečno 320.000 Slovanov in 276.000 Italijanov, tedaj so Slovani v večini.

Mislim tedaj, da se mora — kar se tiče učnega jezika — z nami prav tako ravnati, kakor z Italijani. Najbolj čudno pa je to, da nj. presvetlost v nazvanem brzojavu hrvatskega jezika ni niti omenil, dasi tudi je v Istri $\frac{3}{5}$ Hrvatov. Jaz mislim, da se mora v tej šoli tudi na ta jezik ozirati in to tembolj, ker bi potem prišlo v to šolo tudi veliko mladeničev iz Dalmacije, kjer enakega zavoda ni. Razun tega pa bi prišli tudi učenci iz bližnjega hrvatskega Primorja, iz Slavonije, Hrvatske, celo iz Bosnijo in iz vsega orijenta, seveda bi morala biti šola dobro osnovana in tudi hrvatski jezik učni jezik.

Prosim tedaj nj. presvetlost nujno, da ta predmet sprejme še enkrat v razpravo in v ozir.

Kaj bi pa rekel o onej resoluciji, koju je izdal mestni tržaški zbor, povdarjajoč, da mestna občina dovoli podporo za to šolo le pod tem pogojem, ako bode učni jezik izključljivo italijanski. Omenil sem uže, da mi nikakor ne delujemo na to, da bi se škodilo italijanščini na eden ali drug način.

Želimo, da se ta jezik pridrži tam v vsej obširnosti in to želimo iz prav tega vzroka, iz katerega želimo, da se ozira na naše pravice in da se uvede tudi naš jezik kakor učni jezik.

No, gospoda moja, večina deželne zastopstva, koja je enake stvari zaključila, naj se le imenuje „liberalna“, ali meni se dozdeva, da to vender ni pravi liberalizem.

Prav isto moram reči ozirom na sejo mestnega zbora dne 29. decembra 1886 radi nekaterih duhovskih razmer in radi zaključka za odstranjenje slovenskih napisov na tržaški postaji hrpeljske železnice.

Kar se tiče prvega predmeta, objavil je preč. g. biskup dne 30. m. c. t. l. spomenico, v kojoj je dokazal očividno nepravilnost in nepostavnost imenovanih sklepov.

To spomenico imam jaz pri sebi in žal mi je, da se nemorem spuščati po bližje v ta izvrsten spis, ker je uže kasno in ker ta stvar prav za prav ne spada na današnji dnevni red. Omejam se tedaj samo na nestrpljivost, koja vlada v onih krogih.

Slednjič, gospoda moja, moram izreči, — ako pojde z šolsko upravo v Istri tako dalje, — da dobe Italijani vseučilišče z izključljivo italijanskim učnim jezikom poprej, nego mi srednjo šolo.

Hrvatov v Istri je 121.732, toraj $\frac{3}{5}$ vsega prebivalstva in vender nemajo še gimnazije.

Iz odgovora, kojega je dal nj. presvetlost, gosp. naučni minister v večernej seji dne 11. t. m. gosp. poslancu Luzzatu, še bolj pa iz odgovora nj. presvetlosti dne 12. t. m. gosp. poslancu grofu Coronini, mislim da je razvidna resničnost izpolnitve tega, kar sem omenil. V tem zadnjem odgovoru namreč nj. presvetlost gosp. naučni minister vzbujanj g. poslanca grofa Coroninija radi spodnje gimnazije v Pazinu ni niti omenil, kar se mi zdi prognostik, ki ne obeča prav nič dobrega.

Kar pa se tiče prašanja, da se ima v srednjih šolah bolj ozirati na učence italijanske narodnosti, izjavil je presvetlost gosp. minister, da se bode pri šolstvenej upravi ozbiljno predvarjalo.

Mi južni Slovani nismo bili tako srečni, da bi bili čuli mej vso proračunsko razpravo tako potolažljivega in pomirljivega odgovora od nj. presvetlosti. Vender pa mislimo, da bode nj. presvetlost se ozrla na vse okoliščine, koje sem omenil jaz in da odpravi navedene nedostatnosti. To, mislim, bilo bi pravično, priznanja vredno in korektno ter bi tudi odgovarjalo interesu države same.

Gospod poslanec grof Coronini je v svojem govoru izjavil, da so razmere mej Slovinci in Italijani na Goriškem precej dobre.

Bil sem tudi jaz istega menenja in še-le večerašnji govor poslanca one (leve) strani me je v tem mišljenju nekoliko omajal.

Jaz se pa vender nađejam, da so to samo osobni nazori in da je vender velika večina prebivalstva mirnega značaja. Res dokazujujo razprave deželne zbora goriškega, da se oba naroda dobro razumeta in to je gotovo karakteristično.

Želel bi, da bi bilo tako tudi na Primorskem in v Trstu.

Konečno si dovoljujem, da navedem besede enega prvih sedanjih talijanskih državnikov, koje sem uže navel 14. m. c. 1884 pred visokim zborom in to so besede bivšega italijanskega ministra in senatorja Bonghi.

Te besede se ozirajo na Sloane avstrijskega Primorja in se nahajajo v delu, koje sem uže pobilje razjavil v navedenem govoru l. 1884. Glase se tako (čita):

„Misel, da oni (Slovani) nemajo pravice tam (na Primorskem) stanovati, bila bi smešna. Trditev, da bi pa imeli dolžnost pozabiti, kdo so, ako ostanejo tam, je absurdna.“ (Čujte, čujte! na desnici).

Te besede priporočam gg. poslancem princu Hohenlohe, pl. Burgstaller in pl. Luzzatu, da si jih vzamejo k sreč.

Tudi nj. presvetlosti gosp. naučnemu ministru jih priporočam v predarek ter mislim, ako se on nanje ozre, postane šolska uprava v deželi, o kojoj sem govoril, vsa drugačna, nego je bila do zdaj! (Odobranje na desnici.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Trgovinski minister markiz Bacquehem je bil odlikovan z redom železne krone prve vrste.

Grof Henrik Clam-Martinic je 5. t. m. v Pragi nanagloma umrl. On je bil eden izmej najizvrstnejših poslancev v državnem zboru. Desnica poslanske zbornice je z njim zgubila enega izmej prvih boriteljev za pravice in enakopravnost narodov, posebno Čehom je njegova smrt velika zguba. Rojen je bil leta 1826 in bil tajni svetnik, vitez reda železne krone prve vrste in načelnik češkega muzeja.

Za drugoga odelknega načelnika v naučnem ministerstvu, zakatere stopnjo se je potegol naš poslanec profesor Šuklje, bil je imenovan ministerjalni svetovalec Alojzij vitez Hermann.

Važniši v zadnjem zasedanji državnega zbora skleneni zakoni so ti le: Vladina predloga, zadevajoča predugačbo, oziroma dopolnitev nekaterih določeb eksekutivnega postopanja; — vladina predloga, zadevajoča dolžnost državnih železnic, plačevati pridobitno in dohodnino; — vladina predloga, gledé podaljšanja carinske in trgovinske zveze z Ogersko; — vladina predloga, zadevajoča zavarovanje delavcev za primerljaj bolezni; — vladina predloga zastran preskrbenja potrebščin za deželno brambo in črno vojsko; — vladina predloga, zadevajoča pogodbo z avstrijsko-ogersko banko; — vladina predloga, zadevajoča preskrbovanje vdov in sirot častnikov in moštva stojne vojske, vojne mornarice in črne vojske; — vladina predloga, zadevajoča razširjenje luknih naprav v Trstu na državne troške; — vladina predloga, zadevajoča svoto, katero imajo v državnem zboru zastopane dežele in kronovine plačevati k skupnim troškom avstrijsko-ogerske države; — vladina predloga, zadevajoča vredbo krajnih železnic; — zakon, zadevajoč eksekucijo plač in počitnin stalno nastavljenih zasebnih uradnikov. — Drugi tu nenavajajo sprejeti zakoni so taki, ki se ponavljajo vsako leto, ali nemajo veljave za naše dežele, ali pa sploh niso posebne važnosti.

V češki deželni zbor se bodo meseca avgusta vršile dopolnitne volitve na mesto tistih nemških poslancev, ki so 22. decembra min. l. zbor zapustili in so po deželnozborskem opravljeniku zgubili mandate.

Madjars letos hudo tepo božje šibe; uže na zgodnjo spomlad je v mnogih krajih pobila toča, potem so veliki požari povzročili na milijone škode; na vse zadnje pa je še grozna povodenj pokončala mnogo cvetočih sosesk in skoraj 100.000 orolov najrodovitnejšega polja. Vse to pa mora tudi jako neugodno vplivati na državne finance, kar je toliko hujše, ker so uže zdaj v jako slabem stanju. Ljudstvo, ki je vsled teh nesreč zgubilo vse, ne bo moglo plačati davkov, ampak še zahtevalo bo državno podporo, katere država ne bo mogla odreči. To pa bo zahtevalo zopet nove državne dolgove, ki naposled — in

ta čas ni daleč — nalože državi toliko bremen, da jih ne bode mogla več nositi. Ke se snide prihodnji državni zbor, poslanci ne bodo mogli o tej stvari molčati, ampak opozicija bo valila vso odgovornost za povodenj na vlado, ker pri vsem tem, da je ljudstvo z davki preobloženo, vlada ni našla sredstev, da bi bila razvodenitev rek zabranila. To pa se bo zdaj vender uže moralo storiti, a troški bodo ogromni. Vse to pa ne obeča Madjarom vesele bodočnosti. Take skušnje bi jih morale zmorditi, da se odpovedo napuhu ter se uđade ponižnosti i ne osrečujejo svojih sosedov s pomadjarovanjem; naj čujejo rajši, da se jim glavno mesto, Budimpest, ne — ponemči in pojdi, kar se v kratkem času zgodi, ako to tako dalje pojde. Potem bodo brez tolažbe žalovali v njegovih zidovih, kakor Jeremija na jeruzalemskih razvalinah.

Vnanje dežele.

Zastran sprave mej italijanskim kraljestvom in papežem je govoril francoski pisatelj Rendu z svetim Očetom in ta mu je neki jasno naslikal svoje stanje k rimskemu prašanju; rekel mu je neki, da je pripravljen za velike žrtve in da se rad odpove večemu delu svojih pravic. Pot k spravi bi bila, kakor je papež rekel, ta le: Italija mora pripoznati, da je cerkveno državo in Rim z silo zasedla in vladarske papeževe pravice razalila, ob enem bi papež to ozemlje Italiji odstopil in v novejši obliki državno celokupnost pripoznal.

Italijanska poslanska zbornica je 3. t. m. razpravljala vojni proračun. Pri troških za afrikansko ekspedicijo je izjavil vojni minister nasproti več govornikom, ki so večidel govorili za to, naj italijanska vojska ostane v Masavi, da zbornica ne more nič boljše storiti, nego zahtevati kredit dovoliti. Vlada nemore in ne sme povedati, kaj vprihodnje stori, vender ostane pri namenu zasedbe, ki je trgovinsko-političen. Ona smatra za neobhodno potrebno, da opere madež italijanskega orožja in poda v ta namen kreditno predlogo. Crispi je izjavil, da sedanja vlada ne pokliče vojske iz Masave. Zbornica je to izjavo skoraj soglasno v znanje vzela.

Turška in srbska vlada ste zadnji teden podpisali pogodbo zastran zveze obojestranskih železnic. Morebiti se zdaj vender uže železnice odpró rednemu prometu, a to je le morebiti, ker na Turškem je gotovo le — negotovo, in tega gotovo — negotovega se je toliko bolj bati, ker ima baron Hirsch, ki je zgradil turške železnice, pravdo s turško vlado zaradi plačila.

S K r e t e dohajajo vedno bolj vznemirjajoče vesti: ljudstvo je razdraženo. Posebna deputacija, obstoječa iz dveh kristijanov in enega muhametana, napotila se je v Carigrad, da turške vladi natanko razloži nevarne razmere na otoku.

Mej severnim in vshodnjim mor em se napravi kanal, ki prereže Holstinsko in zveže obe morji. 4. t. m. je nemški cesar prvizasadiłopato v zemljo pri Kiel-u, kder se ima začeti kopanje. Troški za to podjetje so proračunani na 156 milijonov mark in kanal se ima izvršiti v osem ali devetih letih. To podjetje bi največ koristilo Nemčiji, gotovo pa bi škodovalo Danskej, ker bi kodanjska luka zgubila mnogo trgovine. — Tudi na Francoskem se zanimajo za to stvar, to priča interpelacija poslanca Delattre v poslanskej zbornici 4. t. m. ki je vlado prašal o menenju, kake nastopke bo imel za trgovino severno-vshodnjemorski kanal, in ali vlada ne bi imela volje, skopati atlantiško-srednjemorski kanal in vresničiti stoletni načrt, napravo morske luke pred Parizom.

Avfganski prašanj je prihaja zopet na površje. Iz Merva se poroča v Petersburg, da so 20. maja blizu okrožja Kirki v Turanu stanujoči Avfgani 14 bokarskih uradnikov umorili, ker ti niso nagovarjali prebivalcev, da bi se uprli prodiranju Rusov proti Kirki-ju. 24. maja je ruski vojaški oddelek prišel v Kirki, kder ga je prebivalstvo z begom vred sočutno pozdravilo. — To utegne v zvezi biti s tem, da je načelnik angleške komisije za vredbo rusko-avfganske meje, polkovnik Kidgeway, iz Peterburga naglo odpotoval v London. — V „Polit. Correspond.“ pa se iz Peterburga poroča, da je polkovnik Ridgeway zato odpotoval v London, ker se angleška vlada zdaj dogovarja z indiško vlado o gotovih točkah avfganskega mejnega prašanja, katerih podatke določijo daljše postopanje in tega bo Ridgeway v Londonu čakal. Potem odpotuje zopet v Petersburg, da začne daljše razprave. Še le potem se določi, ali in na katerej podlogi se začne mej obema vladama daljše pogajanje.

Zdi se, da obe vladi želiti dogovore zavlačevati, da dočakati, kako se stvari na Avgfanskem razvijó.

DOPISI.

V Avberu 4. junija. [Izv. dop.] Draga mi Edinost, dovoli mi nekoliko prostora, da malo spregovorim o naših razmerah. Letos smo imeli prav slabe ure; toča se nas tudi letos ni ognola, vsula se je dvakrat, prvič 12. m. m., drugič 2. t. m. prva nam je pobrala le nekoliko pridelkov, a drugič nas je močnejše zadela, te se bomo spominjali cela tri leta. Imeli smo 2. t. m. volitev občinskega zastopstva, a ta se ni po redu vršila; neka oseba, po imenu Josip Grmek, je sramotno napadla Mihata Germek zaradi goljufije, da ne sme voliti in ne izvoljen biti. Pa M. G. je bil za nedolžnega spoznan, in zaradi tega ni bil izvoljen, kar ni prav. Nadejamo se, da dobi napastnik plačilo po zaslužki. J. G. je z svojimi agenti dvakrat hodil po občini nabirat glasov na svojo stran, on je bele gradove obečal, ako volijo tiste, katere je on priporočal. Ura za volitev, katera je bila razglašena, bila je podaljšana za skoraj dve uri in v tem času so agenti okolo hodili in nabirali glasove za to, da ne bi bil nobeden iz Ponikve izvoljen v občinsko zastopstvo. Po zakonu je imel oddati vsak volilec le en glas, a nekateri so oddali dva, da so le lažje zmagali. Naj bi volilna komisija tega ne prezrla. Opozorujem tiste volilce, kateri so se dali zapeljati po teh agentih, naj se spomnijo leta 1879 in 80, kako je bilo z občinskim premoženjem in mislim, da mi tega ni treba nadalje razlagati.

Iz Kopra, dne 6. junija. [Izv. dop.] (Izpiti.) C. kr. spraševalno poverjenstvo za ljudske in meščanske šole je imelo pri c. kr. učiteljskem v Kopru izpize za vsposobljenje učiteljev in učiteljic od 9. do 24. minolega maja na podlagi ministerjalnega ukaza od 31. julija 1886 broj 6033, po katerem je bila oglašena nova učevna osnova za omenjene izpize.

Te le gospodičine so bile vsposobljene za meščanske šole z talijanskim podučevalnim jezikom z odliko: Kosulić Irene, Molnar Jelica, Murgurgo Viktorija, pl. Švare Fani; za ljudske šole slovenskim podučevalnim jezikom: Dominko Josipa z odliko, Knific Luka, Kostanjevec Josip, Kuret-Koren Katia, Luznik Vekoslav, Stare Jakob z odliko, Uršić Dragica, Veré Vekoslav, Božanić Dragica, Zahija Jelisava i Pelikan sestra Marija Antonija hrvatskim podučevalnim jezikom; sestra Pelikan napravila je izpit tudi iz italijanskega in nemškega jezika kakor predmet, Dukić Anton in Justi Ivan vsposobljena sta iz italijanskega jezika kakor tudi gosp. Kosovel Anton popolnil je izpit iz veronauka. Trije učitelji in ena učiteljica niso mogli biti vsposobljeni.

Domače vesti.

Gosp. dr. Ante Dukić, odvetnik, iskren rodoljub hrvatski, rodoma iz Kastva, otprl je v ovih dneh v sreč Istre, Pazinu, svojo odvetniško pisarno. Čestitajoč mu ključemo: Bog daj srečo!

Umrli je včeraj nanaglo g. Peter Perot, posestnik in sodarski mojster v Trstu, dobro znan rodoljub, ki je naša narodna družba vedno z veseljem podpiral. Jutri popoldne ob 3 in pol ure bode pogreb rajnega. Bodi mu lahka zemlja. — Te dni je umrl tudi znani kapelnik veteranske in gledališne godbe, Avgust Rieder, rodoma Čeh, jako spreten glasbovoda in skladatelj in v slovanskih krogih tržaških jako dobro znana in priljubljena oseba. R. I. P.

Predsednik trgovinske zbornice gosp. baron Reinelt prispel je včeraj s svojo obitelji z Dunaja v Trst.

Imenovanja in premeščenja. Gg. konceptista pri tržaškem policijskem ravnateljstvu Oskar Wratschko in Bernard Bacher sta imenovana policijskim komisarjem. Adjunkt pri deželni sodnji v Ljubljani g. dr. Henrik Dolenc je imenovan sovetnim tajnikom, g. adjunkt Tomaž Einspieler pa je premeščen iz Postojne v Kranj.

Gosp. Anton Bezenšek, ki je pred leti izdal „Jugoslavanski stenograf“ in bil več časa viši uradnik v Bolgariji, prevzel bo vredništvo „Mira“ v Celovci.

Premeščenje polkov. Pešpolk št. 97 „Kralj Milan“ pride takoj po dokončanih vežbah v orožji iz Pulja v Gorico, 61. polk „Car Aleksander III“ pa iz Trsta v

Pulj, 62. iz Gorice v Karlsburg na Erdeljsko, 82. pa pride iz Sibirja (Hermannstadt) v Trst.

Goriški Sokol. V Gorici so rodoljubi osnovali telovadno društvo Sokol, katero bode v kratkem imelo občni zbor, da voli vodstvo. Čestitamo!

Odbor delalskega podpornega društva naznanja svojim udom, da so pregledovalci računov vsled sklepa na občnem zboru dne 17. aprila t. l. letni račun za leto 1886 še enkrat pregledali ter ga našli v redu od točke do točke. — Dotično poročilo je v društvenem uradu.

O obrtni šoli. O številu in vrstah učiteljev na tržaški obrtni šoli še ni nič gotovega določeno. Vender pa je dopuščeno vsakemu, kateri hoče za učiteljsko službo prositi, da vloži dotično prošnjo na šolstveno ministerstvo. Pozneje pa se bodo v temeljena mesta kakor navadno v časopisih javno razpisala.

Kopelj pri sv. Andreju je bila odprta prošle sobote v splošno porabo.

Dogovori z Lloydom zastran ponovitve pogodbe z državo se te dni zopet pričeno, ker se je naša vlada z ogersko o tej stvari že porazumela.

Tržaške novosti:

Koncert častnikov pešpolka car Aleksander III št. 61 je bil v soboto v vrtu „Mondo nuovo“. — Obiskani je bil še precej; ali italijanske gospode je bilo čisto malo. — Častniki so prosili, da bi jim bil mestni magistrat dovolil za ta koncert mestni vrt; (giardino publico), ali mestna delegacija jim je to odrekla. Kadar bo pa prašala „Beneficenza italiana“; takrat delegacija ne odreče mestnega vrta. — Kaj pa poreče k temu Burgstaller? Koncert je pri vsem tem dal čistih nad 200 gld. za ponesrečene po povodnji na Ogrskem.

Sovražnik okoličanov. V nedeljo popoldne šel je nek pijan mož v okoličanske obleke po cesti proti S. Alojziju kričaje na vse grlo, da vse okoličane pokolje. Srečal ga je stražar, koji ga je strogo posvaril, toda mož mu je odgovoril s kamenjem. Stražar je bil prisiljen, da ustraši pijanca, izpustiti strel iz svojega samokresa v zrak. Na to pa se je možicelj zvalil na tla in obležal kakor mrtev, kajti žganje ga je premagalo. Naložili so ga na voziček, ter ga spravili domu.

Surovost. Na velikem trgu je srečal težak Anton M. 75letnega kmeta Mihajla Daneu iz Kontovelja, kojega je brez vsacega vzroka parkrat udaril in ga podrl na tla. Težak je bil pijan in mislil, Bog vé koga pred seboj imeti, da spusti svoj srd nad njim. Da se nauči nekoliko boljsega vedenja, spravili so ga takoj v zapor.

Samomori. Žalostna vrsta samomorov vedno narasta. Trgovski agent Marjan Manfrin je bil deset dni na mrzlici bolan v postelji. Včeraj predpoldne je prosil svojo ženo, da mu pripravi čaj in mej tem, ko je soproga hitela v kuhinjo, skočil je skozi okno svojega stanovanja v četrtem nadstropju hiše št. 15 ulice Solitario — na tlak. Odnegli so ga takoj v bolnico, toda mej potjo je umrl. — Manfrin je bil star 27 let in oče 2 otrok. — O ravno istej uri je skočil 55letni čevljar Ivan Hollevich pri Sv. Andreju v morje. Posrečilo se je ga spraviti na suho, dasiravno se je na vso moč branil, komaj pa je bil v varnosti, hotel je zopet nazaj skočiti. Odnegli so ga v mestno bolnico, kjer je povedal, da ga je prisililo skrajno siromaštvo, da se usmrti, kajti dva dni ni bil užve ničesar užil.

Policijsko. Krojača Ivana B. iz Vrtojbe so zaprli, ker je prodal g. K. razne obleke vredne 22 gld. Ravno tako so spravili v zapor 21letnega pomagala L. S., ker je proneveril svojemu gospodarju sukna, v vrednosti 12 gld. Težaka Petra P. iz Postojne so zasačili ravno ko je preiskoval nekemu spečemu pijaneu žepe. Deli so ga pod ključ. Štirje mornarji so se dobro navedli in napili v gostilni v ulici Ghiaccera. Da ne bi jim bilo treba plačati, začeli so se navidezno prepirati, misleč, da jih bode krémar zapodil iz sobe. On pa je poklical stražarje, koji so spravili zvite butice v zapor.

Sodnijsko. Radi javnih izgredev je bil v ponedeljek obsojen Ivan Jasić iz sv. Petra na Braču na 8 mesečno ječo.

Razpisane službe. Mesta šolskih voditeljev tretjega razreda na mešanih ljudskih šolah v Kringi, Cepiču, Šumbergu in pri sv. Nedeli; podučiteljska služba na mešani ljudski šoli v Pičinu; prošnje v štirih tednih okrajnemu šolskemu svetu v Pazinu. — Služba sodnega pristava pri c. k. trgovinskem in pomorskem sodišči; prošnje do

20. t. m. načelnistvu omenjenega sodišča. — Matej Lazar, profesor na c. kr. višji gimnaziji v Gorici, stopi koncem šolskega leta v stalni pokoj. Razpisano bode učiteljsko mesto za naravoslovje in prirodopis, katero ima sedaj rečeni gospod, kakor je tudi že razpisano jednako mesto na c. kr. višji realki v Gorici, namreč ono, katero je imel pokojni pisatelj slovenski Fran Erjavec.

Katoliško bralno društvo v S. Frjanu blagosloví dne 12. t. m. ob 9 in pol uri popoldne svojo društveno narodno zastavo; točno o 5. uri popoldne pa priredi slavnostno besedo z šaloigro „Muteo“ v 1 dejanji na dvorišču g. J. bar. Formetina. Spored besede je izboren in obilen. Po besedi bo prosta zabava, mej katero bo svirala godba. Vstop k besedi za neude 20 nvč., sedež 10 nvč.

Hude nevihte s točo so bile prošli teden na Koroškem in spodnjem Štajerskem.

Za spomenik, ki se postavi v spomin 500letnice združitve Trsta z Avstrijo, nabralo se je doslej 30.500 gld. Ker pa ta vsota ne zadoščuje, zato je izdal dotični odbor poziv, v katerem vabi Tržačane k daljšim doneskom. Izmej načrtov, ki so bili za spomenik poslani, sprejel se je soglasno načrt izvrstnega našega kiparja, g. Ivana Rendića, kateremu se je delo tudi izročilo. Postavi se spomenik v vrtu nasproti vhoda postaje južne železnice. Naj dostavimo še to le: V ta patrijotični namen so darovali: tržaško mestno zastopstvo, ki bi moralo v dober vzgled stati na prvem mestu — nič; udje tega zastopstva, katerih je 54, tudi razen dveh ne nahajamo mej darovalci, če tudi je mestno zastopstvo po Luzzato-Burgstallerjev trditvi tako eminentno patrijotično. Največ (2000 gld.) je darovala trgovinska zbornica, katere poslanec, Stalitz, se je v državnem zboru tudi pošteno in Trstu dostojno vedel; ona je mej večjimi zavodi v Trstu še skoraj edina, na katero ne more vplivati iredenta. To je celo načelnik društva „Progresso“, v katerega rokah je mestno svetovalstvo, obžaloval v glavnem zboru tega društva zadnjo nedeljo, ko je rekel, da se društvo v volitve ni mešalo, ker je vedelo, da nič ne opravi. Po 1000 gld. so darovali: Albori Ivan, di Demetrio Anton, Dragovina vitez, Economo, podružnica avstrijsko-ogerske banke, podružnica kreditnega zavoda, Lloyd, Murgurgo-Parente, vitez Mauser, baron Ralli, baron Reinelt, baron Rittmeyer, Ritter baron Zahony, baron Sartorio, Scaramanga, vitez dr. Anton Tomasini, Riunione Adriatica di Sicurtà, južna železnica. — Presneto slabo so v tej listi zastopani italijanski milijonarji. Ker je pa v vsej listi več neitalijanskih, nego italijanskih imen, tedaj moramo sklepati: ali ni toliko Italijanov v Trstu, kolikor jih je nabrojil magistrat, ali pa je mej temi razširjen iredentizem. Tertium non datur.

Vabilo k občnemu zboru „slov. učiteljskega društva za koparski okraj“, koji se bode obdržaval 16. julija t. l. ob 8. uri zjutraj v Boljunci. Dnevni red: 1. Verifikovanje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Volitev pregledovalcev računa. 5. Kmetijstvo v ljudski šoli na deželi. 6. Volitev društvenega vodstva. 7. Razni nasveti.

Tržaška trgovina v letu 1886. Skupna vrednost trgovinskega prometa je v letu 1886. znašala 629,919.271 gld., in sicer spada na pomorski promet 342,126.866 gld. in na promet po suhem 287,822.405 gld. V primeri z letom 1885. presega promet za 20,913.696 gld. in sicer za 10,576.241 pomorski in za 10,437.555 gld. po suhem.

Uvozilo se je blaga v vrednosti:

	po morji	po suhem
1885.	gld. 167,619.134	gld. 152,207.274
1886.	„ 179,606.659	„ 151,497.657
1886. + gl.	11,986.525	— gl. 709.617

Izvozilo:

1885.	gld. 164,031.491	gld. 125,177.576
1886.	„ 162,520.207	„ 136,324.748

1886. — gl. 1,511.284 + gl. 11,147.172
Trideset let je minolo, kar se je zgradila železnica do Trsta, ako primerimo tedaj leto 1857. z letom 1886., dobimo te le podatke:

Uvoznja	po morji	po suhem	skupaj
	gld.	gld.	gld.
1857.	109,012.164	39,897.186	148,909.350
1886.	179,606.659	151,497.657	331,104.316
1886. +	70,594.495	111,600.471	182,194.966

Izvoznja:

1857.	96,843.868	34,514.510	131,358.378
1886.	162,520.207	136,324.748	298,844.955
1886. +	65,676.339	101,810.238	167,486.577

Razloček skupnega prometa mej obema letoma je toraj:

1857.	205,856.032	74,411.696	280,267.728
1886.	342,126.866	287,822.405	629,949.271
1886. +	136,270.834	213,410.709	349,681.553

Promet se je tedaj v zadnjih 30 letih več nego podvojil, a bil bi še dosti bolj narastel, da je bilo v Trstu več podjetljivosti i manj škiljenja čez morje in da se je zgradila do Trsta druga železnica, ki bi bila tekmovala z južno. Nova hrpeljska železnica in peazna pogodba z južno železnico promet gotovo oživi.

Strašni požari. V Novem Jorku je na binkošno nedeljo vstal ogenj v tramvajevih hlevih; zgoreli so vsi hlevi, 20 poslopij, nad 1600 konj in velikanske zaloge konjske hrane. Škoda je neskončna. V Hamburgu je 1. t. m. pogorelo šest obrežnih hranišč in z njimi vred dve angleški ladiji; škoda znaša več milijonov.

Prodaja demantov francoske krone je bila 23. maja dokončana. Glavnik z 208 demanti je bil prodan za 641.900 frankov. Skupilo se je vsega skupaj blizu 7 milijonov frankov. Največ knežinj v Evropi vladajočih hiš je poslalo posebne poslanca k dražbi ter jim naročilo, naj kupijo to ali ono stvar. Naša cesarica je želela kupiti nek pas, katerega so francoske kraljice nosile v poletnej obleki in ki je okrašen s trivoglatimi demanti. Angleška kraljica je želela prstan, kateremu se je nekdaž čudila, ko ga je videla na prstu cesarice Eugeniye. Ruska carica se je zanimala za neko zapestnico s prekrasnimi safiri, ki imajo posebno zgodovino. Tudi srbska kraljica je nakazala svojemu poslancu veliko vsoto, da kupi malo krono poprejšnje cesarice Eugeniye.

Zanimiv je oglas sreče, katerega objavlja v današnji številki Samuel Heckscher senr. v Hamburgu. Ta tvrdka se je odlikovala vedno po svojem točnem in poštenem izplačevanju dobljenih dobitkov tukaj in v bližnjih pokrajinah, da moremo vsacega opozoriti uže na tem mestu na njegov današnji oglas.

Javna zahvala.

Lepo se zahvalimo vsem p. n. gg. c. kr. uradnikom, vsej č. duhovščini, vsem prijateljem in znancem in vsem drugim za močno vdeležitev pri pogrebu našega sorodnika

Alojzija Bandelja.

Zlasti se tudi lepo zahvalimo gg. pevcem, kateri so z svojim gauljivim petjem marsikakega ganili do solz.

V Komnu, 8. junija 1887.

Uršula Bandelj, rojena Šuc, mati: Viktorija Bandelj, rojena Strausgittl, žena: Anton Bandelj, sin.

Karolina Ipavie, Franciška Balanč, Amalija Trobec, Rozalija vdova Maule, rojene Bandelj, sestre.

Poslano. *)

O priliki volitve v društveni odbor delalskega podpornega društva letos, sem podpisani uda **Franjo Trpina** neopravičeno žalil, kar tem potom javno obžalujem.

Trst, dne 8. junija 1887.

Franjo Primožič.

*) Za stvari pod tem naslovom je uredništvo toliko odgovorno, kolikor mu postava velela.

Dr. Ante Dukić,

odvjetnik

otvorio je ovih dana svoju pisarnu u

Pazinu.

